

MAR VELLA

REVISTA NACIONALISTA DE JOVENTUTS

OCTUBRE 1919

MAR VELLA

REDACCIÓ : ADMINISTRACIÓ :

BALBOA, F

SUMARI :

Alfons Maseras : *Mar Vella, Mar Nostra.*—*Les terres irredimides.*—*Un futur assassinat.*—Josep Rovira : *Un Nacionalisme en gènesi.*—Alfons Maseras : *Dos records d'infantesa.*—C : *Les nostres festes nacionalistes.*—Josep Carner : *El Tenderol.*—Joan Llongueras : *Cant a la terra.*—Joan Ramis d'Ayreflor : *El liri del cavaller.*—Els poetes d'ara : *Canto la lluita,* per J. Salvat-Papasseit.—*Les Revistes.*—*Els llibres i el teatre.*—*Nòtul les.*

NOTES :

Hom publicarà totes les noves que ens siguin comunicades dels actes nacionalistes de les joventuts.

Així mateix de la actuació de l'«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana» o de qualsevulla institució de cultura de la nostra terra.

Dels articles publicats en responen llurs autors.

MAR VELLA

ANY I

OCTUBRE 1919

N.º 2

MAR VELLA, MAR NOSTRA

La lliçó de Geografia que cal aprendre a les nostres gents és aquesta: —Per Ponent— i hom deu recordar l'adagi català que diu: de Ponent, ni gent ni vent—per Ponent, dic, la Catalunya confina amb la Castella; pel Nort, la Catalunya confina amb la França; per Llevant, la Catalunya confina AMB TOTES LES ALTRES NACIONS DEL MÓN.

La mar nostra—Mar Vella, Mar Nostra—és a Llevant. I éssent a Llevant el confí i el camí de TOT ARREU, allí és el camí de l'Esperit. Allí és la realització de totes les coses de l'Esperit. Allí és el domini de les coses de l'Esperit. Allí és la Llibertat—perque allí és la Llum. Sols d'allí pot venir la Lliberació.

Mar Vella, Mar Nostra, ens alliberes del Ponent ombrivol i del tempestuós Septentrió. I a més d'alliberar-nos, ens obres les portes a la Societat del Món—i a la germanor del Món. I tanta de Llum i tanta de Llibertat podries assolir per a nosaltres, que si sabessim fer-nos-en dignes, fins arribaries a donar-nos, Mar Nostra, l'Imperi del Món.

ALFONS MASERAS

LES TERRES IRREDIMIDES

Perpinyà aquests darrers jorns ha honorat a Joffre. Als carrers onejaven les banderes catalanes. Els homes de la *Catalunya es-stricta* eren entre els germans de més enllà dels Pirineus, aplegats al voltant de l'home racial.

Perpinyà deu ésser una dolça terra. Diu que allà la gent parla en català, com nosaltres, i encara que ja ho sabieu per la Geografia cada dia us en sosprenèu una mica. I els ulls se us enlluernen davant l'Imperi català.

Catalunya gran, és la que voldriem. Només enfront de certs tòpics d'eleccions pot oposar-se la qualificació retòrica de Catalunya petita. Ara les terres catalanes de la França donen una real certitud al nostre catalanisme.

En Puig i Cadafalch ha parlat al germans. Quants són els germans que escoltaven? —Fóra una bella cosa poguer parlar de la Catalunya irredemta, poguer posseir el goig de l'a-

lliberament. Però potser els catalans de la França no s'en senten proud catalans.

De moment, procurem l'arrelament de la parla. Des de fa uns quants anys la poesia és tota en català. Tot un grup de poetes ha aportat la representació del Rosselló a la nostra literatura. Però cal que el poble senti l'orgull de la llengua i de la raça.

Avui encara el Rosselló és terra irredimida. La veiem un xic lluny de nosaltres i n'havem l'anyorança. Emperò la redempció no trigarà gaire. Segurament, no ens caldran d'annunzios.

En tant, tota la terra catalana està per redimir. Seguim amb un excés d'indiferència lli-

gats com sempre. De res ha servit el sacrifici dels 12 mil. Catalunya ha sigut sempre amant de versar la sang dels seus fills per la llibertat dels demés. En cinc anys de guerra, els voluntaris catalans i els catalans del Rosselló han lluitat infadigablement. Eren l'Alsàcia i la Lorena i la Bèlgica i la Sèrbia que calia alliberar. L'esforç era donat generosament. Més el pac no ha vingut. Algú dirà que no podia exigir-se pac d'un servei gratuït. Cert. Però, després de tants de morts nostres per la llibertat del món, no podia alçar-se la veu del món clamant per la nostra llibertat?

Tota la Catalunya — Imperi és una terra no redimida encara.

UN FUTUR ASSASSINAT

Sembla que Borms, director d'un moviment nacionalista a Flandes, serà executat per la Bèlgica triomfadora. Una volta més hom vexe la voluntat dels petits pobles oprimits. Flandes tindrà en Borms la pura representació d'una idea i tard o d'hora veurà auriolades les fallides amb l'independència nacional.

Borms, com Roger Casement — serà una exacerbació del dalit popular. Serà l'home — Sant, el martre llegendari. Borms inicia el període més agut del problema flamenc.

Quan la condemna fou proferida, la gent als carrers de Bruxelles entonà *El lleó de Flandes*. Els bons centralistes, els vencedors, respongueren amb *La Brabançona*. Es gran la semblança d'aquest xoc amb certes escenes ocorregudes a Barcelona. Els nostres enemics, però, no tenien cap *Brabançona* que cantar-nos.

Borms ha dit que les seves relacions amb els alemanys han estat la conseqüència de l'amor que sempre ha tingut envers la pròpia llengua. Exclosa de tot arreu per l'Estat, s'ha vist amparada dels ocupants vinguts de nou. El caliu de l'Universitat flamenca s'ha volgut interpretar com una venda a l'enemic.

A quin enemic? — Hom pot parlar amb pro-

pietat de l'enemic comú? — Cert que era l'invasor, el petjaire de les llars quietes. Però hom podia establir una diferència entre la opressió material dels alemanys i la opressió enverinadora dels *germans* belgues?

Flandes ha sigut dissortada. Llargues anyades de domeny aliè han entorpit el desenvolupament normal de la nació. El sentiment de pàtria havia devingut feble i quasi nul. Abans de la guerra un regionalisme tímid, només. I la llengua. Ara com sempre la parla ha fet el miracle. La parla és la concreció de la raça, i la raça en ella s'hi reconeix. A Flandes la parla ha estat, doncs, la guspira.

Borms, és punit per amor a sa parla. L'acte té un dolç aspecte sentimental.

L'home flamenc serà a la llista dels assassinats.

La Bèlgica unitària portarà a terme el càstic. Però els moments romàntics d'ara seran ben aviat desapareguts. Tota la terra flamenca, en recordar el martre, tremolarà d'odi sagrat.

Serà curiós de veure l'apoi que dongui Anglaterra a Flandes quan es revolti. Pot, creuant-se de braços, dir-se defensora de la llibertat?

UN NACIONALISME EN GÈNESI

Ara s'ha iniciat a la França un moviment de regionalisme. Ve tot amarat d'un esporugiment de francesisme: explica l'acceptament de l'element local com a mostra d'una màxima amor a la França.

El moviment regionalista del pobles sotmesos a la França comença com començà a la majoria de les nacions oprimides a l'Europa del segle XIX. El fet d'amor local del romanticisme junt amb les idees de llibertat que brisaren el món de la *Revolta francesa* foren els començos del restaurament del sentiment nacional que era sosterrat amb l'absolutisme dels segles XVII i XVIII. Qualques—la majoria—pobles oprimits despertaren aleshores, d'altres restaren adormits. Ara, la guerra n'ha deixondits molts: entre ells els sotmesos a la França. L'actuació d'aquets ve amb un esporugiment vuitcentista de començant, palesat amagant l'element principal—la personalitat local—a una amor a la França. Si hi ha contraris del regionalisme aquest, no ens interessen car tostemps hi ha hagut incultura—intel·lectual o moral.—Emperò ço qu'ens interessa és aclarir certes malenterades pretensions. El pensament d'un «regionalismo bien entendido» ha trobat a la França el platònic defensor: el qui creu que el regionalisme és sistema administratiu qui ha gosat de la simpatia dels actuals com a mitjà de regenerar la França mutil·lada de la guerra. Monsieur Charles Brun (1) és el representant d'aquesta mena de sentir.

Es una equivocació el veure al regionalisme francès no més una reconstitució de la França i relegar a segon lloc l'element local, tradicional: cal saber que els regionalistes francesos s'emparen amb predilecció—en que d'amagat— a la llengua. Llà on hi ha una llen-

gua hi ha un poble, una nacionalitat, ha dit En Lluís d'Eleizalde basant-se al testimoni de Henri Hause (1). I la Provença i la Bretanya qui més s'han significat a aquest moviment tenen una parla pròpia que és com si diguessim una pròpia manera de pensar o mellor encara de sentir. Jo no gosaria dir qu'els capdevanters del nacionalisme a França, li fingeixin unes idees d'amor que no sentin; emperò aquesta contradicció aparent pot tenir com a provenença: a) la possible existència d'un partit moderat inconscient—molt sovintejant als començos d'un reivindicacionisme; b) la gens improbable existència d'una mena d'«Alfonso Sala» i c)—potser ço més eficaç—la comunitat de sentiments que han esclatat davant la crisi moral que ha passada la França davant l'invasió alemanya.

Aquestes solucions expliquen l'existència d'un regionalisme moderat emperò no són suficients—per sa transitorietat—per a considerar que l'única finalitat del regionalisme és l'adob de la França. N'hi ha prou amb recordar les paraules d'En Bonnafous: «...perquè per damunt totes les pàtries, àdhuc la francesa, hi ha la llibertat dels pobles i perquè el veritable tacte i la veritable política, és a fi de comptes, ésser just».

L'esperit que fa parlar als païssos dominats de la França d'una pàtria francesa és l'accidental conseqüència de l'estat passional de la guerra.

A fi de comptes una serena visió considerarà la fi veritable on menarà el regionalisme. I l'esclat de romanticisme no ofegarà el veritable sentiment de nacionalitat i hom sabrà lloar l'Irlanda, la tan digna CLARIVIDENT.

JOSEP ROVIRA ERMENGOL

(1) v. *Hermès*; n.º 45, Agost 15, 1919. LL. D'ELEIZALDE, *Las Nacionalidades*.

(1) v. *Le Correspondant*; 25 Setembre 1919.

DOS RECORDS D'INFANTESA

(Fragment del discurs pronunciat per D. Alfons Masera, a la festa dels Jocs Florals, celebrats el 12 d'Octubre, en qual diada s'esdevenia l'anomenada *Fiesta de la Raza*.)

Permeteu-me que faci passar per davant dels vostres ulls la visió de dos records que servo de l'infantesa. Són dos records barceloninets. Són dos records que se m'han gravat a l'ànima sota la llum del vostre cel, aquí mateix, en aquest barri prenyat de fulgències i de sentors marineres. Són quelcom més que dos records, són dues evocacions, dos símbols, si voleu.

El primer, que és el més difús, me ve auriolat pel prestigi de les coses fabuloses. Jo era un infant, i de la mà dels meus pares, me passejava per la vostra platja, plena d'ormejos i de fustam, olorosa de quitrà, remorosa de gent feïnera. Erem a l'any 1892. Allí, damunt la sorra de les dressanes, uns homes forçuts i assoleïats construïen dos vaixells, dos velers tallats a la faisó antiga. Jo me vaig fer explicar pel meu pare què cosa eren aquells vaixells. Eren dues caravel·les, dues caravel·les iguals a les que comandava Colom en son primer viatge vers les Índies Occidentals. Des d'aquell moment vaig comprendre i admirar la gloria dels descobridors d'Amèrica, vaig saber l'epopeïa de sos conqueridors i se'm va dir, i en lletres de motllo jo començava a llegir-ho—que tot allò tan heroïc havien estat gestes dels nostres avis, de gent a la qual calia venerar com als puntals de la grandesa nacional. De tot allò tan bell i gloriós, havia jo d'estar-ne pagat com d'una cosa meua? Quines fiances podia tenir de que era real tot aquell prestigi? Però tot allò no era cert—o al menys se me feia veure d'una manera que jo no en sospitava el veritable abast.

Ah! senyors! així com aquelles caravel·les que amb els ulls admirats veia construir, no eren més que una ficció, una bella joguina aparatosa que com un carro alegòric a la rua,

sols havia de servir per a figurar en unes festes commemoratives, així mateix tota la història que se m'ensenyava llavors i que tanta puixança me revelava, era també mentida, era una tramoia d'apoteosi sense cap arrel profund en la realitat. Ço que semblava la major gloria de l'història, era el més gran fracàs de l'història. Ço que pretenia haver estat la major puixança de la terra, celava en sos endintres la major misèria;—més encara, la major impotència del món.

Mestrestant, els ulls se m'obrien a les clarsors de la veritat, i el temps passava. Cinc anys més tard se me gravava a la memòria un altre record barceloní. Es aquest un record punyent, un record concret de cosa viva i dolorosa. En tinc la visió neta, clara, precisa. El fet l'he vist una vegada, i dues, i quatre, amb aquestos mos ulls mortals. Era allí, al moll de la Tratatàntica. Uns vaixells negres, ombrívols, s'en enduien mar enllà una munició de joves barbamecs encara—uns joves bruns, pàl·lids, plens de misèria i de tristor. Els vaixells partien curulls—els homes hi formiguejaven per tot, a prora, a popa, pels ponts, pels cordatges, pel pals. Mentre els embarcaven, en terra i a bord sonaven trompetes i timbals i bandes. Pel moll s'oïen clamors i crits. I quan el vaixell s'en partia, les mares feien voleïar els mocadors i ploraven a llàgrima viva. Tota aquella carn de canó, per què se l'enduien tan despiadadament?—Era la guerra!—I la guerra, per què?—Per a sostenir el miratge d'aquell prestigi conquerit pels argonautes de les caravel·les, per a servir la falsa auriola assolida pels conqueridors i aventurers sanguinaris, per a sostenir els vestigis d'una pretesa grandesa que mai no havia tingut altre fonament que l'ambició, l'orgull i el despotisme.

Les dues visions, els dos records es fongueren més tard en la meua ànima i de llur fusió va eixir-ne un pensament. I me vaig preguntar: en tota aquesta vanitat superbiós, en tota aquesta història de sang i crudeltat, en tot aquest passat que no és gran sinó per la malvestat que ha sembrat per la terra. tú, català, que hi tens que veure? Pots ornar-te tú també amb les plomes de paó d'una falsa

majestat? L'orgull aquell, obra de la llegenda i de la falla, pot ésser el teu orgull? Jo us dic que no mil vegades! — Tot allò del prestigi i de l'auriola no és cosa nostra, com tampoc és cosa nostra la malvestat, les guerres, les opresions i la misèria. Tot això no ha estat mai nostre. De tot això Catalunya s'en renta les mans.

LES NOSTRES FESTES NACIONALISTES

Si hi havia qui es dalia perquè els nostres Jocs Florals passessin inadvertits, confosos entre els diferents «números» del programa que sol confeccionar-se en celebració de les tradicionals festes profanes de Sant Miquel— des d'una eixordadora correguda de pólvora estil africà, fins a un simplista, rural i estrepitos castell de focs d'artifici, passant enguany per una provinciana moixiganga pseudo cultural amb assistència de les *autoridades* espanyoles, — s'ha ben errat de plè.

Si els nostres Jocs, la festa màxima que teníem anunciada per al passat dia 28 de Setembre, no es consideraven dignes d'esmentar en el programa «oficial» i, com a tal, escrit en llengua que no és la nostra, ha sigut fent-nos tota una honor. La Joventut Nacionalista ni l'acte per ella organitzat, podien encabir-se en un marc tan pobre i esquifit.

Si valguent-se d'una autoritat nominal, transitòria i que sortosament toca a la fi, hom s'esforçava en posar obstacles amb el propòsit ridícul de deslluïr la nostra festa, ha estat debades. Les arbitriaritats amb nosaltres comeses, han trobat la corresponent sanció justa i unànime del Consistori barceloní, sens distinció de matèries polítiques.

Sols, i fent-les uns dies més tard, hem aconseguit que les Festes Nacionalistes de la Barceloneta, fossin la nostra genuïna Festa

Major, amb lo qual hem tingut ocasió d'apreciar d'aprop un fenomen observat ja en altres localitats i en les mateixes circumstàncies: que si en les nostres festes públiques volem que hi concorri i en participi i hi sigui en còs i ànima tot el poble de Catalunya, — únic qui i per qui es fa la festa, ja que els forasters només hi assisteixin en qualitat de simples espectadors, — res millor que llevar-les-hi aquestes vestidures i oropells exòtics amb què sovintment les disfressen per a afalagar a gent estranya, i fer-les en canvi, aparèixer en la seva nuditat i gràcia naturals, que ell, el nostre poble, ja té prou cura d'engalanar-les i fer-les ben vistoses, amb aquell intens amor que sent per tot ço que té regnat de pàtria.

Les nostres Festes Nacionalistes tingueren lloc els dies 12 i 13 del corrent octubre en l'envelat sumptuós que a la Plassa de Sant Miquel fèu bastir la Joventut amb el concurs d'alguns seus elements. Si el temps no estigué de plè de la nostra banda, tampoc podem queixarnos-en, puix malgrat la pluja fina i persistent, tots els actes anaren succeint-se ordenadament i esplendorosa.

Al matí del diumenge, dia 12, donàrem començ a les Festes amb una audició selecta de sardanes, molt ben interpretades per la cobla «La Principal Barcelonina» i una demostració de diversos típics i gràcils ballets comarcans,

executats amb una justesa i perfecció admirables per l'«Esbart Català de Dançaires», el qual escoltà a l'acabament de quiscún, manifestes proves de com els acollia la nombrosa concurrència, tan significatives a voltes que l'obligà a repetir algun ballet.

De les sardanes sols direm que donava bo de veure les anelles sens fi que es construïren, les unes encloent les altres, per tal d'aprofitar de l'espai que era insuficient per a aquell jovent que amb dalit puntejava la «més bella de totes les dances», abundant-hi les gentils damiselles, entre les quals sobressortia el nucli, avui ja respectable, d'ardides dançaires que va formant-se en la nostra barriada. La darrera sardana, que fou la de consuetud en els festivals sardanístico-patriòtics d'ara, «Himne Català», provocà un esclat d'entusiasme que no minvà fins a obtenir que la cobla toqués «Els Segadors», que el públic a peu dret chorejà valentament.

En iniciar-se la desfílada, una cobla al·lusiva a la «débàcle» de cert personatge, que avui és ja famosa dins i fora del districte on actua aquell, era cantada per el brau jovent, en mig de la hilaritat general.

A la tarda hi hagué l'acte solemniat del repartiment de premis dels III Jocs Florals de la Barceloneta. L'aspecte de la sala era imponent; malgrat entrar-s'hi per rigorosa invita-

ció personal, bona estona abans de començar la festa estava plena de gom a gom; tant, que amb prou feines pogué fer-se pas la comitiva per a pujar a l'estrada. Ocupà la presidència el regidor Sr. Coll i Rodés, qui duia la representació de l'Alcalde de la Ciutat, i al seu cos-

tat prengueren seient el diputat Sr. Vidal de Llobatera, delegat pels Presidents de la Mancomunitat i la Diputació Provincial, Mn. Casarramona, Rector de la Parròquia, i els companys Coma, Ràfols i Casas del Consell de la Joventut Alentorn de la taula del Jurat hi havian els Srs. Alfons Maseras, Nicolau d'Olwer, Pere Bohigas i Tarragó, i Tomàs Garcés.

El president, Sr. Coll i Rodés, declarà obert l'acte i el Sr. Maseras, que ho era del Jurat, llegí son magnífic discurs presidencial, essent coronat amb una ovació.

Nostre amic Garcés donà compte del comès del Jurat qualificador en una acurada memòria que li valgué llargs aplaudiments.

Arribà l'instant d'apavagar la natural inquietut del públic, i en descloure la plica corresponent a la

poesia «El Tenderol» premiada amb la Flor Natural, resultà ésser-ne guanyador el Mestre en Gai Saber En Josep Carner, qui va passar a recollir-la i acompanyat de la Comissió organitzadora dels Jocs anà a fer-ne present a la gentilíssima senyoreta Francina

Francina Viladecans i Sala,
Reina de la Festa

MAR VELLA

Viladecans i Sala, la qual fou proclamada Reina de la Festa. Del braç del llourejat poeta i al so d'aïrosa marxa, quals notes es barrejaven amb les manifestacions de simpatia del

públic. s'encaminà a ocupar el tron, seguida d'una fastuosa Cort d'Amor composta per les formoses senyoretes Maria Bes, Teresina Cardús, Lola Coma, Maria Hernández, Pepe-

La Reina de la Festa amb la Cort d'Amor.

ta Olivan i Maria Pérez, i dels patges que ho eren les xamoses nenes Isabel Martínez i Montserrat Morgades.

Els demés premis foren obtinguts per els senyors següents:

	Accèsit a la Flor, Josep Lleonart : Poesia «El Marxant i la Egrègia Dona».
II	Englantina, Joan Llongueras : „ «Cant a la Terra».
	Accèsit, Albert Gallart : „ «Pàtria».
III	Viola, J. Ramis d'Ayreflor : „ «El liri del cavaller».
	Accèsit, Joan Minguez : „ «Al presoner d'Amor».
IV	(de l'Alcalde), Josep M. ^a de Sagarra : Poesia «Cordèlia».
V	(del President de la Diputació), Faust Casals i Bové : Poesia «Cançó d'Amor».
VI	(„ Marqués de Vilanova), Lluís Valeri : „ «Llanguiment».
VII	(de D. Pere Rahola), Josep Jurdà : „ «De l'encís del mar».
VIII	(„ „ Josep Puig i Esteve), J. Millàs-Raurell : Treball en prosa «La llengua materna com a insubstituïble auxiliar pedagògic en l'ensenyament del poble».
IX	(„ „ Enric Ràfols), Josep Carner : Poesia «Solitud».
X	(„ „ P. Vidal de Llobatera), Clementina Arderiu : Poesia «La Gelosia».
XI	(„ „ Josep M. ^a Marquès), Joan Capdevila Rovira : „ «Elegia del ciutadà feble».
XII	(„ „ Josep M. ^a Grañé), Lluís Bertran i Pijoan : „ «Triptic sentimental».
XIII	(„ „ Josep Lacambra), J. F. Vidal Jové : Poesia «Romanç de la Pesta i el Guaridor».
XIV	(dels Srs. F. G.), Manuel Serra i Moret : Treball en prosa «Obrerisme i Patriotisme».

MAR VELLA

- Antoni Rovira i Vigili : „ „ „ «Proletariat i Catalanitat».
- XV (dels Srs. Fills de J. Tayà), Artur Badosa : „ „ „ «Cooperativisme i Socialisme».
- XVI (de D. Vicens Visay), Ventura Gassol : Poesia «L'Encís de la Barceloneta».
- Santiago Rafart : „ «Rims de lloança a la Barceloneta».
- XVII („ „ Salvador Parès), Plàcid Vidal : „ «Somni Pagà».
- XVIII („ „ Josep Alomar), J. Millàs-Raurell : „ «Oda Invocativa».
- XIX („ „ Antoni Oliva), Ferràn Soldevila : „ «A una veïna».
- XX („ „ Lluís G. Nogués), Pau M. Turull : „ «De la vida».
- XXI („ „ l'Orfeó de Llevant), Joan Sansol : „ «El Monstre».
- XXII (del Casal Nacionalista de la Barceloneta), Miquel Forteza : Poesia «Cançó matinal».
- XXIII (de l'Ateneu D. R. Poble Nou), Joaquín Ayné Rabell : „ «Mala herència».
- XXIV („ „ Marqués de la Mina), J. M. Tous i Maroto : „ «Les darreres flors».
- XXV (del Patronat Obrer de St. Miquel), Mercè Vila : Poesia «Passo pel mig de la via florida».
- XXVI (de «Els Nostres»), J. A. Font i Casas : „ «El malastre del Senyor Pere».
- XXVII („ „ l'Associació Protectora de l'E. C.), Benet Caballé : Treball en prosa «Els Catalans a Orient».
- XXVIII („ „ D. J. Esteve Gatuellas), Vives i Borrell : Poesia «Trofeus gloriosos».

*Josep Carrer,
premiat amb la Flor Natural*

La majoria de les composicions foren llegides per sos propis autors.

Els Sr. Bohigas i Tarragó pronuncià el discurs de gràcies, el qual demostrà la faisó com la festa dels Jocs Florals infiltrà el sentiment de catalanitat.

*Alfons Maseras,
president del jurat*

Terminà la magnífica festa amb el cant de «Els Segadors» i «La Marsellesa», quals himnes executà la orquestra «Antiga Unió Filarmònica» que dirigeix el Mestre En Cassià Casademunt.

Galantment invitats per la Reina, la seva

MAR VELLA

Cort d'Amor, les Autoritats, i els poetes premiats, anaren a l'estatge del Patronat Obrer de St. Miquel del Port on foren obsequiats amb un exquisit lunch.

A la nit es reprengueren les Festes a l'envelat amb un esplèndid ball de gala en honor de la Reina de la Festa i de la seva Cort de Amor, el qual es veié extraordinàriament corregut. Fou tal l'èxit assolit, que la Comissió decidí repetir-lo l'endemà a la nit, dia 13.

I de nou la sala s'omplena de distingida concurrència que volia acabar les Festes amb el mateix llumament amb què havien sigut començades. D'elles a la Barceloneta se'n servà un record inesborrable.

La Joventut Nacionalista es sent orgullosa d'haver-les realitzades i testimonia des d'aquestes planes son reconeixement a tots quants hi han contribuït, mereixent així bé de la Pàtria.—C.

EL TENDEROL

La pira de mos dies té una llargor estranya;
em plau, embadalit, d'anà ignorant l'atzar.
Més bell que no un castell al cim d'una muntanya
he alçat un tenderol ran de la mar.

Llivants de poca força i un pal que no s'arrela
té mon mantell, ma casa, mon regi parasol:
feta a ditades blanques i blaves, duu la vela
un serrell invisible d'oratjol.

El sostre i les parets són de llum: tot l'estatge
és un migdia, fet un pensament suau.
Hi ha una cadira vella de boga per moblatge,
i de dos peus s'ensorra, com qui d'esquena cau.

Jo veig per un forat la mar, tot ella escata.
Jo que m'assec a terra, la mà sobre el genoll.
Si faig un clot—o cerca tresors! o foll pirata!—
hi trobaré curculles i tiges de fonoll!

Si els ulls acluco, juraria, a estones,
que soc entre calitges al cor del firmament,
i que és a baix que sento la fressa de les ones!
i em miralleja l'ànima igual que el vel roent.

I altres estones penso que só dins una espluga
al fons del mar, dins una verdor plena d'oblit,

MAR VELLA

i que és a dalt que sento l'aiguatge que es belluga
sobre la quilla inútil i el nàufreg adormit.

Més no: sóc a la terra. La llusor marina
m'és al davant; la iola, d'encesa nau, hi lluu.
Dalint-se per dissoldre's a mar, mon cos s'inclina
tot sol. De mica en mica, a més a més, tot nuu.

Adeu, o casa trèmola plantada a la vorera
de mar! Em faras signes igual que una bandera
quan vegi dins de l'aigua translúcida, en repos,
aquelles serps lluminiques d'una impalpable aixera
que fan èsgarrifances de joia en tot el cos.

Mes quan, dins l'aigua, em giro a terra, una gavina
de mon refugi trèmol voleia pel redol.
¡O si fos el colom d'una Venus marina
que em prometés que al meu retorn el tenderol
ja seria racer d'una esquiva donzella
que, tantost em veiés, amb desordre sobtat
de mon braç gotejant es forçés en l'anella,
revestida només de la púrpura bella
amb què el cos li tenyís el migdia filtrat.

JOSEP CARNER

CANT A LA TERRA

I. Sempre germans

I

Oh Terra d'alts designis!—Oh Terra Catalana!
Els sants i els reis i els savis—t'han dat la magestat
i't dona Deu, per créixer,—la gràcia sobirana
i posa en tes entranyes—anhels de llibertat.

Ara i tot temps sabrem lluitar,
oh catalans del plà i la serra!

Ara i tot temps sabrem servir
les lleis i els drets de nostra terra.

Ara i tot temps, sempre germans
contra'ls tirans.

Oh catalans!

MAR VELLA

II

Alcem nostra bandera—que forts som per alçar-la.
Alcem nostra bandera—i amb ella nostra gent.
La farà formosa i noble—l'amor al desplegar-la
i lluminosa i viva—la fan el sol i el vent.

Ara i tot temps sabrem lluitar
oh catalans del plà i la serra!
Ara i tot temps sabrem servir
les lleis i els drets de nostra terra.
Ara i tot temps, sempre germans
contra'ls tirans.
Oh catalans!

III

La causa nostra és pura,—la causa nostra és santa;
és causa de justícia—i és causa d'igualtat.
La terra, gerda i rica,—de nit i dia canta
i l'esperit recobra—les seves heretats.

Ara i tot temps sabrem lluitar
oh catalans del plà i la serra!
Ara i tot temps sabrem servir
les lleis i els drets de nostra terra.
Ara i tot temps, sempre germans
contra'ls tirans.
Oh catalans!

IV

Ardida Catalunya!—Oh Pàtria gloriïosa!
Del seny i la fè viva—tú tens la plenitud.
Per tú floreix als llavis—la parla esplendorosa.
Per tú té en nostres braços—l'esforç tanta virtut.

Ara i tot temps sabrem lluitar
oh catalans del plà i la serra!
Ara i tot temps sabrem servir
les lleis i els drets de nostra terra.
Ara i tot temps, sempre germans
contra'ls tirans.
Oh catalans!

V

Tú pots al cor donar-li—tot lo que'l cor demani
que ets ferma i ets feconda—dessota'l nostre peu
i és ton mantell amplíssim—l'extès Mediterrani
i ta ancestral corona—l'altívol Pirineu.

Ara i tot temps sabrem lluitar
oh catalans del plà i la serra!
Ara i tot temps sabrem servir
les lleis i els drets de nostra terra.
Ara i tot temps, sempre germans
contra'ls tirans.
Oh catalans!

JOAN LLONGUERAS

EL LLIRI DEL CAVALLER

Aixó fou en temps primer :
Un bon cavaller venia
de lluità amb els sarraïns
en terres de Palestina
Portava el rostre nafrat
d'un cop de llança enemiga
i duia el cavall masell
de glorioses ferides.
Cavaller noble i valent,
¿quina dama no'l voldria?
No són dames ni castells
el que el cavaller desitja :
ara cerca un monestir
on acabar-hi la vida,
qui fins ara va lluitar
per Déu i Santa Maria.
Camina, caminaràs,
va caminar molts de dies,
i un jorn, a posta de sol,
destriava una abadia
de monjos de Sant Bernart
a dins una vall florida.
Arribat al monestir,
tot d'una el Priô el rebia.
—¿Qué demana el cavaller
que torna de Palestina
amb el rostre tot nafrat
i el cavall ple de ferides?
—Que doneu al cavaller
i al cavall bona acullida :

el cavaller, si vos plau
podrà ésser frare de missa,
i el cavall podrà servir
pera rodar a la sinia,—
I cavaller i cavall
romanen a l'abadia,
i, cansats del llarg camí,
hi feren llarga dormida.

* *

El cavaller està trist
dins la cel·la recullida :
si no sap gens de llatí,
no podrà arribà a dir missa.
I s'afanya tot el jorn,
més no'n pot aprendre mica,
i són en và les lliçons
que li dona tots els dies
el monjo més paciënt
i savi de l'abadia.
Per a ésser bon cavaller
la lletra no es necessita,
i ell sols sabia signar
amb la ploma que s'estila
entre cavallers : el pom
de la seva espasa ardida.
Més, si no sap el llatí,
no serà frare de missa,
i s'en pot tornà a lluitar
si encara no'n sap mica.

* *

MAR VELLA

El cavallê està content
dins la cel·la recullida.
perque ja sap prou llatí
pera escometre a Maria.
Si mai per mai en sabrà
per a dir la santa missa,
romàn tan embadalit
mentres diu : "Ave, Maria",
que repetint els bells mots
es passaria la vida.
—Deixeu-me viure al convent,
bon Prior : jo serviria
per tení esment del cavall
mentres rodàs a la sinia.—
I vet-aquí el cavaller
que guerrejà a Palestina
que se torna el més humil
servidor de l'abadia
sols pera poder lloar
sempre a la Verge Santíssima.
I passa un any i un altre any
fent aquesta santa vida,
a tot'hora repetint
els bells mots : "Ave, Maria",
I de tant de sentir dir
l'escomesa que l'encisa,
fins la diu, cantant, el broll
de l'aigua que treu la sinia.

**

Tots els monjos del convent
tènen la faç entristida :
ahir morí el cavaller
quan al chor cantaven Prima.
L'enterraren a la nit
al fossar de l'abadia

amb l'espasa amb que lluità
contra les hosts sarraïnes
De bon dematí el Prior
diu per ell la santa Missa.
Quan l'acabava de dir
cap al fossar s'encamina,
Encara no hi era entrat
quina flaire que sentia!
Quan s'anava a agenollar
adamunt la fossa humida
quin prodigi! un lliri blanc
damunt la fossa floria,
esmeltat de lletres d'or
que deien : "Ave, Maria",
Tot meravellat del fet,
el Prior els monjos crida.
A l'entorn del lliri, al punt,
els monjos s'arremolinen,
i el volen arrabassar
per a l'altar de Maria.
Cavaren molt fonament,
més les arrels no finien,
i cavaren més endins
fins que veren, i qui ho diria,
que aquelles llargues arrels,
per gràcia de Déu, eixien
dels llavis del cavaller,
qui fins de mort repetia
l'escomesa que'l feu sant
sense ésser frare de missa.
Deixaren el lliri blanc
adamunt la fossa pia,
i passà temps, més ni el sol
ni les fredors el marcien,
i s'escampava el perfum
per tota la rodalia.

JOAN RAMIS D'AYREFLOR

Aquest número ha estat sotmès a la censura del Govern Civil

MAR VELLA

ELS POETES D'ARA CANTO LA LLUITA

a Lluís Morató

Cavaller d'un corcer

qual crinera és de flames

só jo l'incendiari de mots d'adolescent

Blasmo els déus a plé vol :

l'arraulit bestiar

tem el fuet del meu cant !

I he maridat la lluna. .

(Però no dormo amb Ella si el filisteu governa els meus domenys)

J. SALVAT-PAPASSEIT

LES REVISTES

ESPAÑA

Madrid, 16 d'Octubre 1919.

Al darrer número d'aquesta revista — con-
creció, malgrat l'arbitrarietat del rètol, d'un
noble grup ibèric de pensadors i periodistes
— hom hi admira la gràcia d'un solt sobre la
Fiesta de la Raza.

LLAÇ

Reus, XV d'Octubre 1919.

Remarquem la fina espiritualitat d'aquesta
publicació, excel·lent model de civilisme local.
En el número que darrerament havem vist,
unes notes sobre l'estètica de Reus, signades
F. Estela, ens fan concebre forts esperan-
çaments.

LA CONSOLA

Sarrià, Núm. 3.

Sarrià no existeix. Es un troç de Barcelo-

na. Potser el troç més ciutadà de la ciutat.
Perxò *La Consola*, que fóra la millor publi-
cació popular de Catalunya, és una robusta
mostra de la vida barcelonina. Les notes lo-
cals hi semblen afegides i estranyes.

REVUE IOUGOSLAVE

Núms. 7-8.

La gesta d'annunziana — que per ço que té
de *Liga Patriòtica Española* és per a nosal-
tres detestable — s'ha contraposat amb la dis-
creció iugoslava.

Diem discreció; empero no renunciament.
L'expressió de serena — en que joveníssima —
dignitat auriola les planes de la *Revue Iou-
goslave* al tractar l'afer de Rieka. En que
no sigui de la nostra jurisdicció — purament de
nacionalisme — no sabriem estar d'esmentar el
deliciós misticisme del tema *Ma Mere* por-
tat a la pedra per Joan Mechtrovicht.

ELS LLIBRES i EL TEATRE

El Meu Pare i Jo; J. M. Lòpez-Picó.—Aquests versos del poeta són els que, seguint la consuetud d'editar-ne un llibre anyalment, correspondrien a mil noucents vint. En Lòpez Picó n'ha fet ofrena anticipada als llegidors catalans.

El Meu Pare i Jo és un nou estatatge. Sortosament, en res ha canviat el contingut. La poesia d'En Lòpez-Picó després dels *Poemes del Port* i de la refinada tortura dels epígrames ha aconseguit una serena inalterabilitat.

Amb ocasió del llibre nou direm doncs com sempre el nostre elogi. En Josep Maria Lòpez-Picó és el més clàssic, potser, dels nostres poetes. No és el poeta nacional. Cal recordar només, com va dir, no sé qui, que En Lòpez-Picó és dels qui més dignament podria passar a l'Europa, sense perdre gens de la seva delicada modernitat.—G.

Diàlegs dels Déus i de les Divinitats Marines; Lluçà de Samosata (Trad. J. Farrà i Mayoral).—Sien donades les mercès a J. Farrà i Mayoral, qui ha incorporat al tresor espiritual de Catalunya les més fines flors de l'humorisme grec.

En Farrà i Mayoral escrigué en certa ocasió: «O llatí i grec, o barbàrie». El dilema ens estemordí un poc. Nosaltres som barbres encara. No cometrem per tant la niciesa de judicar la traducció sense elements per a fer-ho —encar que aquest és el costum de molts. Emperò la no—possessió del grec no ha impedit que ens delectéssim en la llegida dels

Diàlegs. Heus-aquí com per mitjà de la traducció d'En Farrà, nosaltres, barbres llingüísticament, havem pogut fruir la prosa suggestiva del Lluçà de Samosata.—G.

Tractat de Química Elemental de Lavoisier (Trad. de M. Baltà i F. Coma).—No som els més indicats per a parlar d'aquest llibre, que ha traduït junt amb el Dr. Baltà el nostre amic Florenci Coma, president de la «Joventut». Consignarem només la bona acullida que tota la crítica catalana ha fet a la traducció. Val a dir que les lloances són justificades per l'importació d'un element tan estimable com la *Química* de Lavoisier.—G.

EL NOSTRE TEATRE.—Des de l'inauguració de temporada, s'han estrenat al Teatre Romea, a càrrec de la catalaníssima empresa Fàbregas, les obres següents: *Dijous Sant*, d'En Sagarra; *La Primera Flor*, d'En Massó Ventós; i *Flacs naixem, flacs vivim* d'En Pous i Pagès. La primera, ha estat un formidable encert del nostre gran poeta i dramaturg. *Dijous Sant*, tot poesia i drama, és una garantia de la nostra vitalitat teatral. Aquesta obra que devia assolir un èxit sense precedents no fou acollida amb màxim entusiasme degut a la poca aduació poètica del públic de teatre. *Flacs naixem, flacs vivim* ha estat el segon èxit. En Pous i Pagès ha posat en el confegiment d'aquesta obra la seva gràcia i habilitat característiques. En *Flacs naixem, flacs vivim*, que es representa i representarà encara, l'Aymerich treballa admirablement. La companyia és bona.

NÒTUL·LES

En el número anterior de MAR VELLA comentàvem unes declaracions d'Eugeni d'Ors a Portugal.

Parlant amb un redactor nostre, aquell li pregà fessim públic que, degut a una mala interpretació periodística havien sigut tergiver-

sades les manifestacions que fèn a *O Mundo* i a *A Capitale*.

Caldria que els al·ludits periòdics diguessin quelcòm sobre l'autenticitat de les converses, per tal de desfer malentesos i possibles atacs a persones de gran responsabilitat nacional.

Pel demés, lamentem que el nostre article, orfe d'apassionament, hagi motivat a Barcelona els comentaris d'un periodista idiota.

Com altres anys, els artistes de la Barceloneta no han deixat de concórrre amb llur treball i fe a la III Exposició d'Arts i Oficis que tingué lloc en el Casal Nacionalista.

Hem de felicitar-nos de la tasca portada a cap enguany per nostres artistes ja que als treballs d'altres anys ha seguit un èxit que ha coronat els seus esforços obtenint un aplaudiment unànim de tots els qui hem concorregut a dita exposició amb l'esperança de veure'ns complacuts; com aixís fou.

Conegudíssimes són per tots nosaltres les firmes que hi aportaren llur entusiasme i aquella fermeça que tant escau quan se tracta de donar a conèixer ço que tant temps venia passant desapercebut per qui no prenia interès particular en els afers de nostres artistes locals.

Podem felicitar al amic Cànevas ja que amb sos projectes de vanos *Fantasia* i *Primavera*, ens ha demostrat un veritable domini de la tècnica i colorat que'ns fa dptar en escullir entre la mà d'artista o l'ànima de poeta; segueix En Ferrer que exposà uns projectes d'il·lustració de qual fantasia no podem dir sino que en l'avenir l'artista podrà fer-ne com una escola ja que d'eix gènere ens mostra unes grans facultats i una fogosa inspiració que pot portar-lo a terme. En Closas ens mostrà l'escenografia amb uns petits teatrets que pels efectes de llum i perspectiva ens donen una sensació de realitat que ens afalaga; unes notes al oli i uns dibuixos ben notables.

En Figuerola ha demostrat en aquesta exposició un excés de treball qu'ens ha complacut força aportant-hi bon nombre d'obres de veritable gust i destresa: *El Bodegó*, *Juny*, *Reflexes d'aigua*, i *Monts Catalans* són d'una factura racomanable.

Segueixen en Moreno, Bertràn, Soler, Creixams, Ortego, Camps, Pey, Burgués i Rovira que cadascú en son gènere: pintura, esculptura, treballs al ferro i fotografies han

demonstrat l'alta inspiració que els acompanya i l'ànima d'artista que els esperona...

Abans d'acabar és just que nostra modesta ploma dediqui un elogi fervent a totes les senyorettes que han col·laborat al millor èxit de l'exposició deixant apuntat que seria ridícul garbellar de tots els treballs exposats els més formosos i de bon gust car la nostra passió ens faria caure en una imprudència.

Amics i artistes fermeça; l'any vinent ja ens hi veurem i podrèm jutjar la vostra tasca.
—Josep Jurdà.

Sabem d'una faisó certa que alguns socis de la Joventut han decidit obrir una subscripció per a adquirir una senyera catalana i oferir-la al Consell Directiu, per tal que aquest l'ofrenj a la Tenència d'Alcaldia.

Dintre de pocs jorns s'inaugurarà el curs de gramàtica catalana que arreu de la Ciutat organitza «Nostra Parla». Enc que sense estatge, com saben els llegidors, la Joventut Nacionalista de la Barceloneta, pel gran interès que la cultural iniciativa li mereix, ha curat de cercar un lloc on baix el seu nom les conferències siguin donades. Ben aviat, per mitjà de cartells, assabentarem als catalans de la Barceloneta del lloc i hora en que s'esdevindrà el curs, així com el del professor que el desempenyi. En tant, voldriem que tots els qui tinguin desig de posseir normalment la nostra parla gloriòsa, portessin el seu nom a la Redacció de MAR VELLA o a qualsevol dels individus del Consell.

Que tothom ho faci per Catalunya i per la dignitat ciutadana de la Barceloneta.

Remarquem amb fonda joia les festes de l'Orfeó de Llevant, úniques en les quals hi hagué una espurna de catalanitat, dintre les *Fiestas mayores* de Sant Miquel.

Ens complau també el gros èxit de públic que obtingueren, signe evident de l'esperit decent de la nostra barriada, que protesta tota ella contra les ridícules pallassades del senyor Martí Ventosa.

Recordem novament als socis que, mentre duri la carència d'estatge, poden acudir per a tota mena de qüestions que a la Joventut es refereixin, a casa del President, Maquinista, 9, i a la del Secretari, Alegria, 8.

MERCERIA HOMS, S. A.

— Antiga Casa CRISTINA —

ALFRED CALDERÓN, 20

es la casa mellor assortida i la que ven
a preus més reduïts de la Barceloneta

CONFEGIMENT - i - GENRES DE PUNT

FABRICA DE GORRES

ANTIGA CASA BLANCO

ESPECIALITAT A LA MIDA

Eucàrrecs puntuals :: Confegiment acurat
:: L'única casa que garantitza la seda ::

— Sant CARLES, 12

COTXES DE LLOGUER
: DE TOTES MENES :

PUNTUALITAT
en els encàrrecs

Vidua de JOAN ROSELL

ESPECIALITAT EN ELS ABONAMENTS

SERVEIS ACURATS : SERVEIS DE LUXE :

Pizarro, 11etra A. - - BARCELONETA
Telèfon 1942 A.

SUCURSALS:

Passeig del Born, 11-Telèfon 2892 A.
Salmerón, 46 (Gràcia).-Telèfon 454 G.

CONFITERIA PASTISSERIA
Casa TRIUS

DOLÇOS DE TOTA MENA
XAMPANY, COGNAC i ALTRES
BEGUDES INTERNACIONALS

GINEBRA, 14

TORRES MIQUEL - s. c.

DUANÈS
REPRESENTACIONS

FUSTERÍA, 2

Telèfon A. 3685

HISPANO-BAR

:—: SERVEI ACURAT
LICORS DE MARCA

PASSEIG NACIONAL
— i PLASSA SANT MIQUEL

ANTONI MIQUEL

SASTRE

— MAQUINISTA, 10

"LES CANYES"

Bar Nacionalista

Sant CARLES, 28

Els excel·lents VINS DE TAULA
d'Alacant i Tarragona tenen un gene-
rós expenedor :

Marià Zaragoza
Atlàntida, 65

MOBLES ———
CONSTRUCCIÓ - I - RESTAURACIÓ

Francolí & Gran

Olivera, 48 i Vallbonrat, 30

POBLE SEC

Ramón Capera

IMPRESSOR

BALBOA, lletra F

EDITOR de —
MAR VELLA
=====

CORTS CATALANES, 613
Telèfon 109 A
22

ALVAT
PADAMET
LIBRERIA
d'ARTS
i D'ARTS

MAR VELLA

PUBLICACIÓ ———

===== MENSUAL

ABONAMENTS i ANUNCIS.

Dirigir-vos a la

Redacció i Administració: **BALBOA, F**